

II
PI 4189

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOLUMUL XVIII

2000

MUZEUL BRĂILEI

EDITURA ISTROS

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XVIII, 2000

SUMAR

MAREA NEAGRĂ: INTERFERENȚE POLITICE ȘI COMERCIALE

VIRGIL CIOCÎLTAN, Enigme ale diplomatiei: primele tratate tătaro-genoveze	9
OVIDIU CRISTEA, Relansarea politicii venețiene în spațiul egeano-pontic (1310-1332)	27
ȘERBAN PAPACOSTEA, Drumurile comerciale internaționale și geneza statelor românești în viziunea lui Nicolae Iorga și în istoriografia zilelor noastre .	45
ȘTEFAN ANDREESCU, Note despre Cetatea Albă	57
ILEANA CĂZAN, Itinerarii danubiano-pontice și realități balcanice în relatările călătorilor germani (secolul al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea)	79
PAUL CERNOVODEANU, Politica orientală engleză între 1733-1739. II. Anglia și războiul austro-ruso-turc (1736-1739)	95

DOCUMENTAR

ZSIGMOND JAKÓ, Cercetarea izvoarelor medievale diplomatice în Transilvania (II)	109
MARIA M. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, Campaniile generalului Federico Veterani în Transilvania și în Banat (1686-1694). II. (1690-1694).....	127

GHEORGHE LAZĂR, Documente privitoare la negustorii Pepano și la ctitoria lor de la Codreni "pe Mostiște" (I)	147
--	-----

VARIA

NICOLAE-ȘERBAN TANAȘOCA – Umanistul Ioan Laskaris și românii	159
ANCA POPESCU, Mitropolia Goției într-o diplomă otomană de investire a Patriarhului de Constantinopol	167
ANDREI PIPPIDI, Două portrete românești în Malta	173
CRISTIAN LUCA, Depozitul lui Radu Mihnea la Zecca Veneției	189
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, Preliminarii la o istorie a nopții în Țările Române	197
CONSTANȚA GHITULESCU, Zestrea între normă și practică. Țara Românească în secolul al XVII-lea (I)	213
EUGEN DENIZE, Imaginea românilor în Spania (secolele XVI-XVIII). Noi contribuții	223
BOGDAN-FLORIN POPOVICI, Așezările în Branul de Sus.....	237

ADDENDA ET CORRIGENDA	249
-----------------------------	-----

RECENZII ȘI NOTIȚE BIBLIOGRAFICE	253
--	-----

<i>Historical Dictionary of the Republic of Moldova</i> , by ANDREI BREZIANU. European Historical Dictionaries, nr. 37. The Scarecrow Press, Inc. Lanham, Maryland and London, 2000, 273 p. + LXI p. (<i>Violeta Barbu</i>); <i>Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească</i> , vol. VIII (1576-1580), volum întocmit de DAMASCHIN MIOC și IOANA CONSTANTINESCU, București, 1996, Edit. Academiei Române, 631 p. (<i>Violeta Barbu</i>); <i>Poselstwo Rafala Leszczyńskiego do Turcji w 1700 roku</i> (Solia lui Rafal Leszczyński în Turcia din anul 1700), pregătită de Ilona Czamańska, cu ajutorul Danutei Zydorek, introducere și comentariu Ilona Czamańska, Leszno, Urząd Miasta Leszno, 1998, 279 p. (<i>Antim Cristian Bobicescu</i>); <i>Moskwa w rękach Polaków, Pamiętniki dowódców i oficerów garnizonu polskiego w Moskwie w latach 1610- 1612</i> (Moscova în mâinile polonezilor. Memoriile comandanților și ofițerilor garnizoanei poloneze în anii 1610-1612), Wydawnictwo Platan, 1995, 518 p. (<i>Antim Cristian Bobicescu</i>); JÓZEF BUDZIŁO, <i>Wojna moskiewska wzniecona i prowadzona okazji fałszywych Dymitrow od 1603 do 1612 r</i> (Războiul Moscovei, început și purtat în timpul falșilor Dimitrie din 1603 până la 1612), opracowana przez J. Byliński i J. Długosz, Wrocław, Wydawnictwo Uniwersitetu Wrocławskiego, 1995, 181 p. (<i>Antim Cristian Bobicescu</i>); VIOLETA BARBU, <i>Viața lui Esop. Studiu critic</i> , București, 1999, Edit. Minerva, 224 p. (<i>Constantin Bălan</i>); MIRON COSTIN, <i>Latopis Ziemi Mołdawskiej i iune utwory historyczne</i> (<i>Letopisețul Țării Moldovei și alte opere istorice</i>), introducere, comentariu și traducere Ilona Czamańska, Poznań, Wydawnictwo Naukowe UAM, 1998, 357 p. (<i>Antim Cristian Bobicescu</i>); <i>Histoire secrète des Mongols (Mongghol-un ni'uca tobciyan). Chronique mongole du XIIIe siècle</i> , traduit du mongol, présenté et annoté par Marie-Dominique Even et Rodica Pop, préface Roberte N. Hamayon, Série mongole publiée sous les auspices de l'Unesco, Paris, Gallimard, NRF, 1994, 350 p. (<i>Eugen Ciurtin</i>); ANTAL LUKÁCS, <i>Țara Făgărașului în evul mediu (secolele XIII-XVI)</i> , București, Edit. Enciclopedică, 1999, 220 p. (<i>Ecaterina C. Petrescu</i>); MARIANA ȘLAPAC, <i>Cetateu Albă. Studiu de arhitectură militară medievală</i> , Edit. ARC, Chișinău, 1998, 212 p. + il. (<i>Silviu Andrieș-Tabac</i>); CONSTANTIN CIOBANU, <i>Biserica "Adormirea Maicii Domnului" din Căușeni</i> , Chișinău, 1997, 164 p. + il. (<i>Silviu Andrieș-Tabac</i>); BOGDAN MURGESCU,	
--	--

Istorie românească - istorie universală (600-1800), București, 1999, Ed. a II-a, revăzută și adăugită, Edit. Teora, colecția Annales, 214 p. (Alexandru Madgearu); DORU BĂDĂRĂ, *Tiparul românesc la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea*, Muzeul Brăilei, Edit. Istros, Brăila, 1998, 340 p. (Constantin Bălan); CRISTIAN LUCA, *Petru Cercel un domn umanist în Țara Românească*, București, 2000, Edit. Militară, 158 pp. + anexe (Constantin Dobrilă); OVIDIU PECICAN, *Lumea lui Simion Dascălul*, Cluj-Napoca, 1998, Edit. Fundației pentru Studii Europene, 296 p. (Andreea Iancu); HENRYK WISNER, *Król i car Rzeczpospolita i Moskwa w XVI i XVII wieku* (Rege și țar. Republica și Moscova în sec. XVI și XVII), Książka i Wiedza, Warszawa, 1995, 143 p. (Antim Cristian Bobicescu); WOJCIECH POLAK, *O Kreml i Smolenszczyznę Polityka Rzeczpospolitej wobec Moskwy w latach 1607-1612* (Pentru Kremlin și teritoriile Smolenskului. Politica Republicii față de Moscova în anii 1607-1612), Roczniki TNT, Torun, 1995, 371 p. (Antim Cristian Bobicescu); ȘAROLTA SOLCAN, *Familia în secolul al XVII-lea în Țările Române*, Edit. Universității din București, 1999, 252 p. (Maria Magdalena Székely); Dr. IOLANDA ȚIGHILIU, *Societate și mentalitate în Țara Românească și Moldova. Secolele XV-XVII*, București, 1998, Edit. Paideia, 372 p. (Maria Magdalena Székely); ERIK FÜGEDI, *A középkori nemes és klánja* (Familia Elefánthy: nobilul medieval și clanul său), ed. a II-a, note și bibliografie îngrijite de Péter Banyó, Budapesta, 1999, Edit. Osiris, 250 p. (Mária Pakucs); PÁL ENGEL, *A nemesi társadalom a középkori Ung megyében* (Societatea nobiliară din comitatul Ung în Evul Mediu), Budapesta, 1998, MTA Történettudományi Intézet, seria *Társadalom-és művelődéstörténeti tanulmányok* (Studii de istorie socială și a artei), 180 p. + anexe (Mária Pakucs); TÜDÖS S. KINGA, *Főnemesi életmód a XVII. századi alkonyán* (Viața cotidiană nobiliară în Secuime la sfârșitul secolului XVII), București, 1998, Edit. Kriterion, 294 p. + il. (Mária Pakucs); ILEANA CĂZAN, *Imaginar și simbol în heraldica medievală*, București, 1996, Casa de Edit., Presă și Impresariat Silex, 142 p. cu 18 fig. și 8 pl. în culori (Tudor-Radu Tiron); SILVIU ANDRIEȘ-TABAC, *Heraldica teritorială a Basarabiei și Transnistriei*, Chișinău, 1998, Edit. Museum, 163 p., 355 fig. incluse în text, VIII pl. color și 2 hărți (Tudor-Radu Tiron); ENTZ GÉZA, KOVÁCS ANDRÁS, *A Koloszvári Farkas utcai templom címerei* (Stemele bisericii din strada Farkas din Cluj), Budapesta, 1995, Edit. Balassi din Budapesta și Edit. Polis din Cluj, 94 p., 32 pl. alb-negru și 16 pl. color (Tudor-Radu Tiron); SILVIU DRAGOMIR, *Studii de istorie medievală românească*, ed. îngrijită, studiu introductiv și note de Sorin Șipoș, Cluj-Napoca, Centrul de studii transilvane, Fundația Culturală Română, 1999, 247 p. (Șerban Papacostea); VICTOR SPINEI, *Marile migrații din estul și sud-estul Europei în secolele IX-XIII*, Institutul European, Iași, 1999, 513 p. (Virgil Ciocîltan); SERGEI P. KARPOV, *La navigazione veneziana nel Mar Nero XIII-XV sec.*, Ravenna, 2000, Edizioni del Girasole, 207 p. (Șerban Papacostea); KONRAD GÜNDISCH, *Siebenbürgen und die Siebenbürgen Sachsen*, München, 1998, Langen Müller, 304 p. (Șerban Papacostea); CESARE ALZATI, *În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc*, ediție îngrijită, traducere și bibliografie de Șerban Turcuș, postfață de Ioan-Aurel Pop, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1998, 237 p. (Bibliotheca rerum Transilvaniae XX) (Șerban Papacostea).

ABREVIERI .....

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE
DE
ISTORIE MEDIE

VOL. XVIII, 2000

SOMMAIRE

LA MER NOIRE: INTERFERENCES POLITIQUE ET COMMERCIALES

VIRGIL CIOCÎLTAN, Mystères de la diplomatie: les premiers traités tataros-génois	9
OVIDIU CRISTEA, Renouveau de la politique vénitienne dans l'espace Egéen-Pontique (1310-1332)	27
ȘERBAN PAPACOSTEA, Les routes commerciales internationales et la genèse des Etats roumains dans la vision de Nicolae Iorga et dans l'historiographie récente.....	45
ȘTEFAN ANDREESCU, Quelques notes sur Cetatea Albă	57
ILEANA CĂZAN, Itinéraires danubiens-pontiques et réalités balcaniques dans les notes des voyageurs allemands (XV ^e siècle - début du XVII ^e siècle)	79
PAUL CERNOVODEANU, La politique orientale anglaise entre 1733-1739. II. L'Angleterre et la guerre austro-russo-turque (1736-1739)	95

DOCUMENTAIRE

ZSIGMOND JAKÓ, Etude des sources diplomatiques médiévales de Transylvanie (II).....	109
---	-----

MARIA M. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, Les campagnes du général Federico Veterani en Transylvanie et au Banat (1686-1694). II. (1690-1694)	127
GHEORGHE LAZĂR, Documents concernant les marchands Pepano et leur établissement fondé à Codreni "pe Mostiște" (I)	147

VARIA

NICOLAE-ȘERBAN TANAȘOCA, L'Humaniste Ioan Laskaris et les Roumains .	159
ANCA POPESCU, La Métropole de Gothie dans le diplôme ottoman d'investiture du Patriarche de Constantinople	167
ANDREI PIPPIDI, Deux portraits roumains à Malte	173
CRISTIAN LUCA, Le dépôt de Radu Mihnea à la Zecca de Venise	189
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, Préliminaires pour une histoire de la nuit dans les Pays Roumains	197
CONSTANȚA GHIȚULESCU, Dot entre norme et pratique. La Valachie au XVII ^e siècle (I).....	213
EUGEN DENIZE, L'image des Roumains en Espagne (XVI ^e - XVIII ^e siècles). Nouvelles contributions	223
BOGDAN-FLORIN POPOVICI, Les établissements de Branul de Sus	237

ADDENDA ET CORRIGENDA

<i>ADDENDA ET CORRIGENDA</i>	249
<i>COMPTES-RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES</i>	253
<i>ABBREVIATIONS</i>	309

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XVIII, 2000

CONTENTS

THE BLACK SEA: POLITICAL AND COMMERCIAL INTERRELATIONS

VIRGIL CIOCÎLTAN, The Mysteries of Diplomacy: The First Tatar-Genoese Treaties	9
OVIDIU CRISTEA, Revival of Venetian Policy in the Aegean-Pontic Space (1310-1332)	27
ȘERBAN PAPACOSTEA, The International Commercial Roads and the Genesis of the Romanian States in the Approaches of Nicolae Iorga and of Contemporary Historiography	45
ȘTEFAN ANDREESCU, A Few Notes on Cetatea Albă	57
ILEANA CĂZAN, Danubian-Pontic Itineraries and the Balkan Realities in the Accounts of German Travellers (Sixteenth Century – Early Seventeenth Century) .	79
PAUL CERNOVODEANU, English Eastern Policy between 1733-1739. II. England and the Austrian-Russian-Turkish War (1736-1739)	95

DOCUMENTARY

ZSIGMOND JAKÓ, Research of Diplomatic Medieval Primary Sources in Transylvania (II)	109
---	-----

MARIA M. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, General Federico Veterani's Campaigns Into Transylvania and the Banat (1686-1694). II. (1690-1694)	127
GHEORGHE LAZĂR, Documents Concerning the Merchants Pepano and the Establishment Founded by them at Codreni "pe Mostiște" (I)	147

VARIA

NICOLAE-ȘERBAN TANAȘOCA, Humanist Ioan Laskaris and the Romanians .	159
ANCA POPESCU, The Bishopric of Gothia in an Ottoman Document for Investiture of the Patriarch of Constantinople	167
ANDREI PIPPIDI, Two Romanian Portraits in Malta	173
CRISTIAN LUCA, Radu Mihnea's deposit in Venice	189
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, Preliminaries to a History of the Night in the Romanian Principalities	197
CONSTANȚA GHIȚULESCU, The Dowry between Norm and Practice. Wallachia in the Seveteenth Century (I).....	213
EUGEN DENIZE, The Image of the Romanians in Spain (Sixteenth-Eighteenth Centuries). New Contributions	223
BOGDAN-FLORIN POPOVICI, Settlements in North-Bran	237

<i>ADDENDA ET CORRIGENDA</i>	249
<i>REVIEWS AND BIBLIOGRAPHICAL NOTES</i>	253
<i>ABBREVIATIONS</i>	309